Pr Liisa Pakosta
Justiits- ja digiministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

23.01.2026 nr EC.1-5.1/90

Märgukiri

Austatud proua minister

Kirjutame Justiits- ja digiministeeriumile seoses EL määrusega (2023/1543), mis käsitleb Euroopa andmeesitamismäärust ja Euroopa andmesäilitamismäärust elektrooniliste tõendite hankimiseks kriminaalmenetluses ja kriminaalmenetluse järgsete vabadusekaotuslike karistuste täitmisele pööramiseks (edaspidi määrusega). Vastav määrus ja sellest tulenevad kohustused jõustuvad juba käesoleva aasta augustis.

Vastavalt määruse artiklile 7 on alates määruse kohaldamisest võimalik esitada andmeedastamise või andmesäilitamise määrus otse teenuseosutajale. Selleks, et vastav andmevahetus oleks turvaline ja selgelt tuvastatavate asutuste vahel, näeb määruse peatükk 5 ette detsentraliseeritud IT-süsteemi kasutamise vastava riikliku IT-süsteemi kaudu.

Artikkel 19 lõike 2 kohaselt tagab iga liikmesriik, et seal asuvatele teenuseosutaja esindajatele on antud juurdepääs detsentraliseeritud IT-süsteemile **nende vastava riikliku IT-süsteemi kaudu**. Sama artikkel lõige 3 näeb ette kohustuse teenuseosutajatele, et nad oleksid võimelised vahetama vastava IT-süsteemi kaudu teateid ja informatsiooni teiste liikmesriikide asutustega . Selliste teenuse osutajate hulka kuuluvad nii Telia Eesti AS kui ka teised Eestis tegutsevad telekomiettevõtted.

Määruses toodud kohustused hakkavad kehtima juba 18. august 2026, kuid seni ei ole Eesti riik teavitanud teenuseosutajaid turvalistest liikmesriigi platvormidest ja nendega seotud tehnilistest nõuetest ja parameetritest, mille kaudu määruses nimetatud teateid ja teavet poolte vahel edastatakse.

Teenuse osutajate poolt määruses toodud kohustuste täitmise eelduseks on aga antud juhul riigi poolsed eeltegevused. Selleks, et teenuse osutajatel oleks võimalik tähtaegselt määruses toodud kohustusi täita ja vajalike süsteemidega liidestuda, **palume Justiits– ja digiministeeriumil esimesel võimalusel (soovitavalt hiljemalt 01. Märtsiks 2026) jagada teavet selle kohta, milliseid infosüsteeme kasutades on võimalik teenuseosutajal määruses toodud nõudeid järgida ning millised on detsentraliseeritud IT-süsteemi tehnilised nõuded liidestumiseks.** Hea, kui riigi ja teenuse osutajate tehnilised eksperdid saavad seejärel vastavad tehnilised nõuded läbi arutada ja testida eelnevalt nende toimimist.

Lisaks näeb määruse artikkel 19 lg 5 ette, et juhul, kui ei ole võimalik erinevatel põhjustel detsentraliseeritud IT-süsteemi kasutada teadete vahetamiseks, toimub teabe edastamine kõige asjakohasemate alternatiivsete vahenditega, võttes arvesse vajadust tagada teabevahetus, mis on kiire, turvaline ja usaldusväärne ning võimaldab saajal teha kindlaks andmete ehtsuse.

Telia Eesti AS
Mustamäe tee 3
15033 Tallinn, ESTONIA
Registrikood: 10234957

telia.ee
info@telia.ee
arikliendid@telia.ee

Siinkohal oleksid teenuse osutajatele vajalikud asjakohased, piisava etteteatamisajaga koostatud ja edastatud **juhised, milliseid alternatiivseid lahendusi loetakse piisavalt turvaliseks vastava teabe edastamiseks juhul, kui siiski määruse kohaldamise ajaks ei ole selge, kuidas käib detsentraliseeritud IT-süsteemiga liidestumine ja/või selle kaudu teabe edastamine.**

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kristiina Maasik
juriidilise üksuse direktor

Telia Eesti AS
Mustamäe tee 3
15033 Tallinn, ESTONIA
Registrikood: 10234957

telia.ee
info@telia.ee
arikliendid@telia.ee